

ԱՆԷՑՍԱՆԿԻ ԱՌԷԼԵԱՆ

ՊՕԷՏԻ ԵՐԱԶԸ

ՊԻԷՍ ՄԻ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆՈՎ

891.99

Ա-13

ԹԻՖԼԻՍ

Տպարան «ԿՈՒԼՏՈՒՐԱ» ԸՆԿ. | Типогр. Т-ва «Культура»

Вельяминовская ул., № 18.

1909

891-93 | ¹⁰⁰¹⁻³¹ Sept 1911
4-13 | July 1910

17915 30/2/81

[illegible]

2005

9-12-13

3.1.

ՊԻԷՍ ՄԻ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆՈՎ

З.У.Б.З. Звезда Публичная Библиотека
 С.С.С.Р.А
 7/21 1922
 Венгрия, Мясники

Տպարան «Կուլտուրա» ՀԳ. | Типогр. Т-ва «Культура»

Вельяминовская ул., № 18.

1909

- 01 2013

16.694

DEUTSCH VON

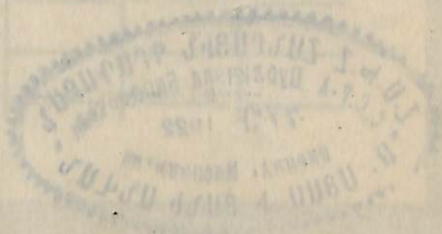
DEUTSCH VON

DEUTSCH VON

DEUTSCH VON

DEUTSCH VON

DEUTSCH VON

DEUTSCH VON

ԳՈՐԾՈՂ ԱՆՁԻՆՔ.

ՄԻՀՐԱՆ Զարուի ամուսինը:

ԶԱՐՈՒ Նրա կինը:

ՍՈՒՐԷՆ Զարուի եղբայրը:

ՄԻՄՄԻ Սուրենի սիրուհին:

Տեսարանը ներկայացնում է մ'ի սեննակ. մէջտե-
ղի եւ աջ սլատի վրա մ'ի-մ'ի դուռ. ձախ սլա-
տի վրայ պատուհան: Մի անկիւնում կ'օժող:
Գրասեղան, աթոռներ եւ այլն:

ՏԵՍԻԼ 1.

ԶԱՐՈՒ ԵՒ ՍՈՒՐԷՆ

ԶԱՐՈՒ.—Ինչո՞ւ ես ինձ ծաղրում, Սուրեն:
ՍՈՒՐԷՆ.—Ես քեզ չեմ ծաղրում, Զարու,
այլ ասում եմ՝ պէտք է պարծենաս, որ քո ամու-
սինը պօէտ է... հ'ըմ... պօէտ:

ԶԱՐՈՒ.—Ա՛խ, միթէ ես չեմ կարող սխալ-
վել: Սկզբից ես անփորձ էի եւ ոգևորվող, իսկ հի-
մա եկել եմ այն եզրակացութեան, որ գլխին դօր
տալով՝ նրանից պօէտ չի լինիլ:

ՍՈՒՐԷՆ.—Դատարկ բան ես ասում, Զարու:
Ժամանակակից պօէտ լինելու համար մի առան-
ձին գլուխ հարկաւոր չէ. բաւական է, որ ունե-
նաս միմիայն ոտեր, ախինքն՝ հաց—կաց, գինի—
քնի, աղ—մաղ, ձուկ—մուկ, անճար—բանջար:

ԶԱՐՈՒ.—Աւելի լաւ էր, լինէր նա մի հա-
մեստ կօշկակար, քան անյաջող պօէտ:

ՍՈՒՐԷՆ.—Արի մի երկպետեան դաշնակ-
ցութիւն կազմենք և այսօր եեթ մի լաւ յար-

ձակվենք նրա վրա: Ի՞նչպէս լինի, որ երկսով
փառաւորապէս ջարդ ու փշուր չանենք նրան:

ԶԱՐՈՒ.—Դու կատակ արա, բայց տես, թէ
ես ինչ կը բերեմ նրա գլխին:

Տ Ե Ս Ի Լ 2.

ԶԱՐՈՒ, ՍՈՒՐԵՆ ԵՒ ՄԻՀՐԱՆ

ՄԻՀՐԱՆ (եկա միջի դռնով, գլխարկը չպտեց մի
կողմ):—Ա՛, դաւաճանութիւն... դաւադրութիւն:
Ես այդ տեսնում եմ: Ես այդ տեսնում եմ: Ես
ձեր դէմքերից եմ հասկանում: Ակնյայտնի դաւա-
դրութիւն: Դէ՛հ, խնդրեմ. էլ մի ուշացնէք: Եղ-
բայր և քոյր միացել էք իմ դէմ: Դէ՛հ, դուք այդ
ծածկել չէք կարող. խնդրեմ պարզ եղէք, ազնիւ,
շիտակ: Ասացէք ինձ՝ ի՞նչ գաղտնի խորհուրդ էիք
անում:

ՍՈՒՐԵՆ.—Սաղաղվիր, Միհրան: Դու գիտես,
որ արժանաւորին գնահատել—այդ շատ լաւ գի-
տէ Սուրենը:

ՄԻՀՐԱՆ.—Ա՛, հասկանում եմ. ամենամեծերը
քաղաքականութիւն, ամենաքնքրող կերպով ար-
ձակված ակնարկութիւն. այսինքն թէ՛ ես ձեր
աչքում ոչ մի արժէք չունեմ: Արդեօք ճիշտ չե՞մ
հասկացել ձեր միտքը. դէ ասացէք, որ այդ շնորհ-
քըն էլ չունեմ:

ՍՈՒՐԵՆ.—Բայց դու այդպէս պոնկված խօ-
սելով կարող ես տանուլ տալ քո դատը:

ՄԻՀՐԱՆ.—Այո, իմ արդար դատը:

ՍՈՒՐԵՆ.—Ոչ որ ոչինչ չի ասում. միայն
թէ՛ եթէ սառնասրտութեամբ և համբերութեամբ
խօսելու լինես, այդ աւելի օգուտ կը բերի քեզ:

ԶԱՐՈՒ.—Պօէտ է... չի կարող չտաքանալ:
ՄԻՀՐԱՆ.—Ի՞նչ, հեզամներ...

ԶԱՐՈՒ.—Իհարկէ, Միհրան:

ՄԻՀՐԱՆ.—Դժու ինչ ես ասում:

ԶԱՐՈՒ.—Որ ամեն մի խօսքդ պէտք է կը շ-
ռած և ասված լինի խոր մտածելուց յետոյ, որ
չլինի թէ առողջ բանականութեան հակառակ լինի:

ՄԻՀՐԱՆ.—Հըմ, տէր Աստուած... սա էլ է
ինձ խորհուրդներ տալիս, սա...

ԶԱՐՈՒ.—Ի՞նչ է... ինձ չե՞ս հաւանում:

ՄԻՀՐԱՆ.—Հըմ, հարցնում է... Վաղուց եմ
նկատել, որ դու պատրաստվում ես ապստամբվել
իմ դէմ: Դու նոյն իսկ չես էլ հետաքրքրվում, թէ
իմ գրիչն ինչ ստեղծագործութիւններ է անում:
Ամբողջ օրերդ անցնում են հետաքրքրվում ինձնով:
Հարցնում է՝ «ինձ չե՞ս հաւանում»:

ՍՈՒՐԵՆ.—Յետոյ ասում են՝ պօէտները
գեղեցկութիւնով ոգևորվում են:

ՄԻՀՐԱՆ (այդ խօսքից որպէս թէ ոգևորվեց):—
Ա... այո, Չարու, ես քեզ սիրում եմ:

ԶԱՐՈՒ.—Եթէ այդպէս է, ուրեմն խելքդ
գլխիդ հաւաքիր և ականջ դիր թէ ինչ պիտի ասեմ:

ՄԻՀՐԱՆ.—Ահա, տեսա՞ք ինչպէս սառ ջուր
ածեց գլխիս: Այստեղ կարող է ոգևորութեան մա-

սին խօսք լինել: Այդպէս է իմ ամբողջ կեանքը: Մի բոպէ հանգստութիւն չունեմ քո քրոջ ձեռքից: Նա ինձ հալածում է... նա ինձ չի թողնում ամփոփվել... նա չի թոյլ տալիս, որ միտքս սաւառնի, թռչի եթերքի մէջ... նա խփում է, կոտորում երևակայութեանս թևերը և սպանում ինձ, իմ միտքը, իմ մոլորանք:

ՍՈՒՐԵՆ.—Իմ քոյրը իրաւունք ունի: Գովելի և խելօք բան է, երբ մարդ ինքը չափում է, հասկանում և բմբռնում իր ոյժը:

ՄԻՀՐԱՆ.—Կամենում էք ասել, որ ես ուժիցս բարձր բաների եմ ձեռնարկում:

ԶԱՐՈՒ.—Բայց դու ոչ մի նկատողութիւն, ոչ մի տեղի ակնարկ իսկ չես ընդունում:

ՍՈՒՐԵՆ.—Իսկ այդ բանը, խոստովանիք Միհրան, խելք ունեցողի համար մեծ պակասութիւն է:

ԶԱՐՈՒ.—Հօ դու չես կարող պնդել, որ ամեն ինչ կատարելութիւն է:

ՄԻՀՐԱՆ.—Շատ լաւ. թող լինի այդպէս: Թող ես մի կատարելութիւն չլինեմ: Ուրեմն խնդրեմ ասացէք, ի՞նչ պակասութիւն ունեմ ես:

ՍՈՒՐԵՆ.—Դիմիք ուրեմն առողջ կրիտիկայի:

ՄԻՀՐԱՆ.—Կրիտիկա, հըմ, կրիտիկա...

Լաւ է, եթէ քննադատը քեզ հասկանայ, բայց այդ ապուշները ինձ չեն հասկանում:

ՍՈՒՐԵՆ.—Ահ, հիւանդ երևակայողների հնարած դատարկ ֆրազ: Սօսեցէք մարդու լիզուով և ամենքը ձեզ կը հասկանան:

ՄԻՀՐԱՆ.—Բայց միթէ պօէտը կարող է խօսել հասարակ, գոհիկ լեզուով:

ՍՈՒՐԵՆ.—Ապա ի՞նչ համար էք դուք պօէտ, որ մենք ձեզ չհասկանանք: Եւ ի՞նչ էք դուք, երկընքից էք ընկել, մի ասուկ էք:

ՄԻՀՐԱՆ.—Բայց բանաստեղծին լաւ հասկանալու համար, պէտք է մի փոքր էլ ինքդ բանաստեղծ լինես:

ՍՈՒՐԵՆ.—Սրան ես խօսք չունեմ:

ՄԻՀՐԱՆ.—Ձեզ յայտնի է, որ ես մի քանի սալօններում կարդացել եմ իմ բանաստեղծութիւններից և ահագին ֆուրօր եմ գործել:

ՍՈՒՐԵՆ.—Ուրիշ կերպ ասած՝ նրանք քեզ ծափահարել են քաղաքավարութեան համար:

ՄԻՀՐԱՆ.—Ի՞նչ...

ՍՈՒՐԵՆ.—Այո, սիրելիս. խորամանկ տանտէրը իր կեղծ հիւրասիրութիւնը դիմակաւորելու համար ագմուկ է բարձրացրել, որ իր երեկոյթը նման երեկոյթներից գերազանցի:

ԶԱՐՈՒ.—Այո, և չլինի թէ տապալվի: Ես հաւատացած եմ, որ նոյնիսկ շատերը յօրանջել են կամ քսուփսով զրադվել: Ճանաչում ենք այդ իրար ջգրու երեկոյթ սարքողներին:

ՄԻՀՐԱՆ.—Լո՛րի, ասում եմ: Ամենալաւ զրական ճաշակ ունեցողներն են ձեռս սեղմել և շնորհակտել, երբ հարցրել եմ հաւանում են ինձ:

ՍՈՒՐԵՆ.—Իհարկէ, անկեղծ ճշմարտութիւնը երեսիդ ասելը դժվար է եղել նրանց համար: Ան-

շուշտ ծածկանուննի տակ նրանք քեզ նոյնիսկ հոգեկան հիւանդների շարքում կը դասէին:

ՄիշրԱն.—Այդ միայն դուք էք, որ քոյր ու եղբայր միացել էք ինձ հալածելու, տապալելու և յուսահատեցնելու համար:

ՍՈՒՐԷՆ.—Սխալվում էք: Ես ինքս ասում եմ քրոջս, որ չպէտք է յուսահատվել: Անշուշտ մի օր կը յայտնվի մի հարուստ ապուշ, որ ձեզ փող կը տալ, կը հրատարակի ձեր գրածները այն տենչից բռնված, որ իր անունը մի գրքի վրա տպագրված տեսնի:

ՄիշրԱն.—Ոչ, այդպիսի մի մեկեւնասի դու չունես իրաւունք ապուշ կոչելու: Ես նրան կը կոչեմ խելքի ծով: Ես կը յօրինեմ նրա անունին մի ոգևորված ձօն. ես նրան ինձ հետ կ'անմահացնեմ. ես նրան կը բարձրացնեմ ինձ հետ Պառնասի գագաթը:

ՉԱՐՈՒ.—Ո՞ւր է:

ՄիշրԱն.—Այդ կը լինի, այդ երազ չէ... Այդ նպատակով ես մի քանի այցելութիւններ եմ անելու:

ՍՈՒՐԷՆ.—Մի ժամանակ ես էլ էի գրում: Վիկտոր Հիւգօն ասում է՝ ո՞վ չէ երիտասարդ ժամանակ ոտանաւոր գրել: Բայց ես վճռեցի լինել կամ Շէքսպիր, կամ ոչինչ, և բոլոր խզըզանքս թափեցի կրակը: Ի հարկէ, ես քեզնից չեմ պահանջում, որ քո տունը մի ուրիշ տառերի լինի, ինչպէս Ստրադֆօրդի մեծ

դաւակի տունը, ոչ: Թող գոնէ մենք ունենանք մի համեստը, մի փոքրը, բայց որի մասին երկու կարծիք չըլինէր:

ՄիշրԱն.—Սպասեցէք: (Իմպրովիզասիօն).

Աքանչելի գայլայլիկով վարդի ծնունդն է Փառաբանում մանուկ սոխակ.

Ոսկեփետուր թևիկներով սաւառնում է

Ջինջ երկնքում մահու հրեշտակ:

Վարդը թփի մէջ թաքնված՝ երազում է

Իր սոխակին,

Իր երկնային ուղեցոյցին սպասում է

Անմեղ հոգին...

Սա էլ է վառ:

ՍՈՒՐԷՆ.—Մի-մի անգամ շատերին է յաջողվում: Անդադար դատարկամիտ ոտանաւորներ շարագրել—չի նշանակում լինել բանաստեղծ: Իսկական բանաստեղծին ոչ թէ պատահաբար է յաջողվում, այլ միշտ: Հանճարը յանգերի և վանկերի ետեւից չէ ընկնում: Նրանք իրանք իրանց են գալիս և այն՝ սքանչելի՝ ներդաշնակութեամբ: Կոչումն ունեցող պօէտը միանգամից է հմայում և զմայլեցնում մեզ: Նա ոգևորում է, կաշկանդում մեր միտքը հոգեբանութեան խորութեամբ, ֆանտազիայի սքանչելիութեամբ, քարակտերիստիկայի զանազանակերպութեամբ: Նրա դիւթական զաւաղանի զօրութեամբ մեր հոգւոյ առաջ ճախրում է ինքը գեղեցկութիւնը: Նրա փրկիստփայլութեան խորութիւնը, մտքերի անմահ, ըս-

քանչեւիւ եւ բազմագունի տեղատվութիւնը եւ մա-
կընթացութիւնը, բնութեան գաղտնիքների ըմ-
բռնողութեան հեղեղը անուամ տանում է մեզ աշ-
խարհից աշխարհ: Նրա գրչով խօսում է ոչ մահ-
կանացուն, այլ Պառնասի բոլոր աստուածութիւն-
ները, երկնային բոլոր մուսաները: Նա նման է
հսկայ նժոյգի յաղթական փառահեղ երթին, որը
գիտէ ունի է կրում իր վրա եւ ուր է գնում:

ՄԻՀՐԱՆ.—Իսկ մենք:

ՍՈՒՐԷՆ.—Մոլորված մի գառն, որ բառան-
չում է անօգնական... եւ միմիայն խղճահարու-
թիւն ծնեցնում տեսողի մէջ: Բռնել էք մի 10-
20 բառերի պոչից եւ հոլովում նրանց անդադար
վերից վար, վարից վեր, աջից ձախ, ձախից աջ:
Ի՞նչ կըլինի ձեր գրութիւնը, եթէ ես խլեմ ձեզ-
նից այս բառերը (կարգաց գրպանից հանած մի թուղթ)۔

Երկիրք, երկիր, աստղ, արեւ,

Ո՛հ, ծառ, անտառ, դով, տերեւ.

Ախ, ձիւն, հրեշտակ, հրէշ եւ դե,

Թռչուն, մածուն, սէր, անձրեւ.

Սոխակ, գարուն, գետակ, լոյս,

Համբոյր, վտակ, ծաղիկ, բոյս.

Ծիծառ, շուշան, վարդ, սար, յոյս,

Ոգի, բոքի, աղջիկ, կոյս.

Ծով, վիշտ, զօղանջ, վեհ կամար,

Կատու, լուսին, խոտ, բանջար.

Շղթայ, պսակ, բարի, չար,

Պօէտ անձար, անպատճառ:

Բաւական չէ՞ արդեօք, որ ձեր երգը երգված լինի,
որ դուք իսկոյն գրիչը վայր դնէք եւ ղինաթափ
լինէք:

ՄԻՀՐԱՆ.—Հեռացէք այս տեղից... Մի կա-
պէք իմ մուգայի ճանապարհը: Թողէք նա գայ:
Թողէք նա ազատօրէն թռչի ինձ մօտ: Այս բոպէ-
ին ես կամենում եմ ստեղծագործել:

ՍՈՒՐԷՆ.—Է՛հ, բարի գիշեր: (Ժամացոյցին
նայեց եւ կողմ): Իմ էլ մուգայիս գալու ժամանակն
է: Ինչո՞ւ է ուշանում: (Գնաց միջի դռնով):

ԶԱՐՈՒ.—Եթէ ես քեզ հարկաւոր լինեմ,
ձայն տուր. ես խոհանոցումն եմ:

ՄԻՀՐԱՆ.—Ա՛հ, քո ձեռնհրային հոտով մի
կաշկանդի իմ մուգայի ճանապարհը:

ԶԱՐՈՒ.—Հերիք գլուխս տանես, ի սէր Աս-
տուծոյ. մուգամ, մուգամ: Ահա, համեցէք (բացեց
պատուհանը): Եթէ քո մողիդ սատկում է, չի կա-
րողանում ներս գալ դռներով, թող այստեղով
մտնի: Է՛յ, մուգամ, համեցէք: (Գնաց աջ կողմ):

Տ Ե Ս Ի Լ 3.

ՄԻՀՐԱՆ, ՄԻՄՄԻ Ե ԵՐԲԵՄԻ ԶԱՐՈՒ

ՄԻՀՐԱՆ.—Օ, վերջապէս: (Փորձեց գրել): Ֆո՛ւ,
գրիչս ձեռքս եմ առնում թէ չէ՞ միտքս խաւա-
րում է... (Ելաւ, շրջեց): Ո՞րտեղ ես, մուգամ: Ան-
գո՛ւթ մուգամ:

ՄԻՄՄԻ (պատուհանից):—Սը՛ս, սը՛ս... Էս այս-տեղ եմ...

ՄԻՀՐԱՆ.—Ա՛... դու գալիս ես, դու եկա՛ր... եկա՛ր, իմ ցանկալի, իմ հրաշալի, դիւթիչ, հը՛մայիչ ոյժ. դու եկա՛ր...

ՄԻՄՄԻ.—Եկայ, եկայ... դժվար է բարձրա-նալը. տուր ինձ մի աթոռ: (Նա տուաւ. Միմին ե-րեաց):

ՄԻՀՐԱՆ.—Ողջոյն քեզ, ի՛նչ մուգա... Ներս եկ, ներս եկ:

ՄԻՄՄԻ.—Ինչքան սպասեցնել տուիր ինձ... դու մոռացել ես, որ ես խօսք տուի պատուհանով մտնել: Փե՛ւ, այն կիւնը քեզնից խելօք էր:

ՄԻՀՐԱՆ.—Դու գալիս ես վերեւից, թռչե-լով, սաւառնելով տիեզերքի անհունութեան մէջ:

ՄԻՄՄԻ.—Ինչպէ՛ս չէ: (Ուղում է մտնել): Օդ-նիր ինձ, չէ՛ս տեսնում, որ դժվարութեամբ եմ մտնում: Այնպէս էլ փէշերս երկար են. անպի-տան մօզան միմիայն անյարմարութիւններ է ստեղծում մեզ համար: Ի՞նչ ես բերանդ բաց ինձ նայում... օգնիր էլի, չէ՛ս լսում: Գլխարկս կը-մտնի՛ պատուհանով... Ոչինչ... լաւ է:

ՄԻՀՐԱՆ (օգնեց):—Ե՛կ, ճ, եկ:

ՄԻՄՄԻ.—Էլ լաց մի լինիլ, գալիս ենք: Այդ ի՞նչ հոտ է... Երեւի ընթրիք էլ կուենանք. ես այնպէս ուտել եմ ուզում... Լա՛ւ հոտ է:

ՄԻՀՐԱՆ.—Այդ խոհանոցից է փչում... կինս այնտեղ կերակուր է պատրաստում:

ՄԻՄՄԻ.—Ա՛խ... Ի՞նչ... Բայ թող... (Յեռ գնաց): Ինչպէ՛ս. դու պսակւած ես, դու կի՛ն ունես:

ՄԻՀՐԱՆ.—Այո:

ՄԻՄՄԻ.—Ա՛յ, ա՛յ, ա՛յ: Իսկ դու ինձնից այդ բանը ծածկեցիր: Ամօթ քեզ համար, ես քեզնից չէի սպասում այդ:

ՄԻՀՐԱՆ.—Ի՞նչ է:

ՄԻՄՄԻ.—Ինձ ներս ես կանչում, իսկ այն-տեղ թաքցնում ես ուրիշի...

ՄԻՀՐԱՆ.—Մուգան, մուգան, աղաչում եմ, խնայիր ինձ, այդ ի՞նչ անպատեհ յանդիմանու-թիւններ ես անում քո պօէտին: Ինչ էլ որ լինի, չէ՛ որ ես քո ընտրեալն եմ, քո պօէտը:

ՄԻՄՄԻ.—Պօէ՛տ... դու պօէ՛տ ես:

ՄԻՀՐԱՆ.—Այո, մի չքաւոր պօէտ, որ ունի սակայն հարուստ երեակայութիւն:

ՄԻՄՄԻ.—Իսկ ես կարծում էի, որ դու մի հարուստ ընտրեալ ես: Բայց ասա խնդրեմ, պօէ-տի ինչի՛ն կըսողէր պսակվելը:

ՄԻՀՐԱՆ.—Այո, մի յիմարութիւն է, որ արել եմ: Ներս եկ, ոգի ներշնչիր ինձ, թէ չէ՛ նա ինձ սաստիկ խանգարում է:

ՄԻՄՄԻ.—Ո՛վ:

ՄԻՀՐԱՆ.—Կինս. նա շատ չարն է:

ՄԻՄՄԻ.—Նա ինձ հետ կուի չի՛ անիլ:

ՄԻՀՐԱՆ.—Ոչ, մուգա: Ես նրա վրայ բար-կացած եմ. ես նրան փախցրի, նա էլ չի խան-գարիլ մեզ. ներս մտիր, մուգա:

ՄԻՄՄԻ.—Գիտե՞ս ինչ կայ: Քո անունը ի՞նչ է:

ՄԻՀՐԱՆ.—Բայց քո ինչի՞ն է պէտք իմ անունը...

ՄԻՄՄԻ (ինքնիրան):—Սխալված է՝ լինեմ, սառնան տանի: (Նրան): Դու ի՞նչ էիր սպասում:

ՄԻՀՐԱՆ.—Ա՛խ, ոգի՛ քաղցրիկ, ի հարկէ...

ՄԻՄՄԻ.—Իսկ եթէ յանկարծ քո կի՞նն ինձ նկատի՞ այստեղ:

ՄԻՀՐԱՆ.—Ի՞նչ ես ասում, մուգա, հասարակ մահկանացուի աչքերը քեզ ինչպէ՞ս կարող են տեսնել:

ՄԻՄՄԻ.—Նա վաճառ է տեսնում:

ՄԻՀՐԱՆ.—Ո՞վ:

ՄԻՄՄԻ.—Քո կի՞նը:

ՄԻՀՐԱՆ.—Նրա միտքը կոյր է:

ՄԻՄՄԻ.—Նա կոյր է. ապա ինչո՞ւ ինձ իսկոյն չասացիր: Դէ օգնիր ինձ, թէ չէ գիշերապահը կանգնած՝ այս կողմն է նայում:

ՄԻՀՐԱՆ (օգնեց):—Մուգա, մուգա... քո ձեռքերը բոլորովին սառել են:

ՄԻՄՄԻ (մտաւ սենեակ):—Բարի երեկոյ... (Աթոռն էլ քաշեց, թուշը դէմ արաւ):

ՄԻՀՐԱՆ (համբուրեց ձեռքը):—Օ՛, ինչպէ՞ս եմ կարօտել քեզ, ինչպէ՞ս... Այդ ի՞նչ է, բէգիկիւլ է՛լ ունես:

ՄԻՄՄԻ.—Այո, թաշկինակի համար... ես շուտ-շուտ հարբուխ եմ ընկնում:

ՄԻՀՐԱՆ.—Հարկու՞մ է ի՞նչ բանի՞ց ես եղել դու, մուգա:

ՄԻՄՄԻ.—Շնորհակալ եմ քո կոմպլիմանսների համար (կնիկսէն): Դու ինձ անկեղծ կերպով ես սիրում... դու ինձ չե՞ս խաբում: (Թուշը դէմ արաւ):

ՄԻՀՐԱՆ.—Ա՛խ, իմ անմահ ոգի... ես ինչպէ՞ս կարող եմ համարձակվել...

ՄԻՄՄԻ.—Ախ, մի ասիւ... (կողմ) ի՞նչ յիմարն է, ոչինչ չի հասկանում... (Նրան). դուք բոլոր տղամարդիկդ էլ այդպէս էք: Առաջ անկեղծ սիրող էք ձեռնում, իսկ յետոյ խաբում էք մեզ և թշուառացնում: Ահա ես. ամենքն ինձ արհամարհանքով են նայում, բայց ոչ ոք չի ասում, որ ես մի անմեղ զոհ եմ, մի անօգնական, խաբված աղջիկ:

ՄԻՀՐԱՆ.—Ոչ, ոչ, Աստուած մի արասցէ. դու ինձ համար մի սրբութիւն ես:

ՄԻՄՄԻ.—Ա՛յ այդպէս քանի՞սն են ինձ խաբել: Սուտ-սուտ խօսք են տալիս մինչև մահը հաւատարիմ լինել, պսակվել, բայց յետոյ մէկ էլ տեսար՝ փախան և ախպէս կորան, որ կարծես ծովի տակը սուզվեցին: Երևի դու էլ վերջինը չես, խաբել բերել ես ինձ այստեղ... չէ՞ որ ես ախպէս հեշտութեամբ եմ հաւատում տղամարդկանց: (Թուշը դէմ արաւ, կողմ): Ի՞նչ յիմարն է:

ՄԻՀՐԱՆ.—Երգվում եմ անմահ Հոմերոսի և Շէքսպիրի ոգիներով, որ դու իմ աստուածունի

1001

ես: Ահա ես չորքում եմ քո առաջ. ողջոյն քեզ,
նվ մուգա. գրկիր ինձ:

ՄԻՄՄԻ.—Շէկ Գասպարը քո խնչն է:

ՄԻՀՐԱՆ.—Ինչպէս... դու Շէքսպիրին չե՞ս
ճանաչում. ուրեմն դու բոլորովին մի նոր, մի
մատաղահաս, մի թարմ ոգի ես: Այդ ես հասկա-
նում եմ: Մուգա, չէ՞ որ ես էլ նոր շփուլայի
պօէտ եմ:

ՉԱՐՈՒ (միշտ աջից՝ եկաւ գոգնոց կապած).—
Միհրան (Միմի թագնակեց պահարանի ետեւում և այդ
միշտ, երբ մտնում է Զարուն), դու տապաւակածը սոխով
ես սիրում:

ՄԻՀՐԱՆ.—Հեռացիր, այս հանդիսաւորը բո-
ւէին սոխն էր պակաս...

ՉԱՐՈՒ.—Իսկի էլ իրաւունք չունես այս-
տեղից ինձ փախցնելու: Ը՛հ, սրան նայեցէք.
կէսօրից յետոյ աղօթք անող է դուրս եկել. դեռ
բարկանում էլ է: Յիմար: (Գնաց):

ՄԻՄՄԻ.—Ա՛խ, ա՛խ, օգնիր ինձ, պէտք է
փախչել. նա հօ մի կրակի կտոր է. նա ինձ կը-
ջարդի... ես թոյլ եմ և կոխենքում միշտ ծեծ-
վում եմ:

ՄԻՀՐԱՆ.—Բայց դու մի ոգի ես... նրանից
ինչո՞ւ ես վախենում:

ՄԻՄՄԻ.—Ա՛խ, ես քնքոյշ եմ, նազելի: Դու
չկարծես, թէ ես հասարակ դասակարգից եմ. ոչ,
ես արխատոկրատ ընտանիքից եմ, Աստուած վկայ.

կամենում եմ՝ կարող եմ ցոյց տալ իմ պասպօր-
տը: Նայիր ձեռքերիս:

ՄԻՀՐԱՆ.—Այո, դու մի ոգի ես, թեթեւ,
ինչպէս էֆիրը:

ՄԻՄՄԻ.—Դու ինձ խաբեցիր. դու ասա-
ցիր նա կոյր է, մինչդեռ նա հիանալի աչքեր
ունի. բայց սոխը կարող է վնասել նրանց:

ՄԻՀՐԱՆ.—Մուգա, քո լեզուին ի՞նչ սազ
կըզայ սոխի մասին խօսել:

ՄԻՄՄԻ.—Ա՛խ, գլուխս էլ կըլուսանամ նրա-
նով. ես սոխ շատ եմ սիրում, մանաւանդ լօբիի
հետ: Դու պասվայ իւղը փորձե՛լ ես քացախի
հետ լօբիի վրա, սոխն էլ կոտորած: Ուտելու
կողմից ես խիստ քաղկենի ճաշակ ունեմ, (ուտել
ցոյց տալով, լպստեց մատերը) ը՛մ, ը՛մ, ը՛մ:

ՄԻՀՐԱՆ.—Մուգն, հրաշալի մուգա... (ե-
լաւ) այժմ ես բոլորը հասկացայ:

ՄԻՄՄԻ.—Ի՞նչ հասկացար:

ՄԻՀՐԱՆ.—Որ ես մի անքանքար, հիւանդ,
երագող և երևակայողի մէկն եմ, որ իմ մէջ չկայ
կոշումն իսկական պօէտի, որ դու եկել ես մի-
միայն իմ անշնորհքութիւնը ծաղրելու:

ՄԻՄՄԻ.—Ձէ, չէկ-Գասպարը վկայ, ես կա-
տալներ շատ եմ սիրում. դու չե՞ս սիրում:

ՄԻՀՐԱՆ.—Մուգն, մուգն, սնդուկ, ան-
խիղճ մուգա, ինչո՞ւ ես ինձ դատապարտում
մահվան:

ՄԻՄՄԻ.—Աստուած մի արասցէ. ինչե՞ր ես բարբառնջում... Ի՞նչ մահվան մասին է խօսքդ:

ՄԻՀՐԱՆ.—Այո, մուգա, ես կարող եմ անձնասպանութիւն գործել: Այդ սարսափելի հիասթափութեան ֆինալը կարող է լինել միմիայն մահը: (Բռնեց ականջները):

ՄԻՄՄԻ.—Տէր Աստուած, փողոցում դու կատակներ էիր անում, կամթում էիր ինձ... Իսկ այստեղ լաց ես լինում... Արդեօք սխալված չեմ...

ՄԻՀՐԱՆ.—Ո՛չ, ո՛չ, դու չես սխալում... Ինչո՞ւ ես դատապարտում ինձ մահվան:

ՄԻՄՄԻ.—Ես ի՞նչ մեղ ունեմ, Տէր Աստուած: Կամենում ես, ես իսկոյն յետ կըգնամ: Ապրում էք մարդ ու կին՝ ապրեցէք հաշտութեան և երջանկութեան մէջ: Չլինի թէ յետոյ ինձ մեղքի տակ քցէք: Մի՞թէ ես կըկամենամ, որ քո կինը անբաղդանայ: Ո՛չ, երբէք: Ես այն միւս աներես, անամօթ լիտիններից չեմ, որ ուժով ընկնեմ ու փաթաթվեմ սրահնրա շընքին, թէ՛ հը՛, եկէք տարէք ինձ... ո՛չ, երբէք: Ես, որքան էլ թոյլ լինեմ, նոյնքան ինքնասէր եմ և հպարտ: Թողէք ինձ:

ԶԱՐՈՒ (եկաւ).—Միհրան, շուտ արա վազիր մի ֆուշտ հաց առ: Դու ամեն բան մոռացել ես քո էդ յիմար ոտանաւորներիդ պատճառով: Շուտ արա. քո գլխին բնաւ խելք չի ֆնացել:

ՄԻՀՐԱՆ.—Ես կուշտ եմ, ուտել չեմ ուզում:

ԶԱՐՈՒ.—Դու չես ուզում, ես եմ ուզում: Եթէ դու երեակայութիւններով կարող ես փորդ կշտացնել, ներիր, ես չեմ կարող: Ես մայր եմ, կըծքով երեխայ եմ կերակրում: Շուտ արա: (Գնաց):

ՄԻՄՄԻ.—Հի՛... դու երեխայ էլ ունե՞ս. չե՞ս ամաչում. թի՛ւ: Ոտս կոտրվէր, թէ այստեղ ոտք դնէի, եթէ իմանայի, որ երեխայ ունես: Չե՞ս ամաչում. ամուսնացած մարդ, երեխայի տէր և այդպիսի անամօթ բանե՞ր... Բ՞րտեղ ընկայ ես... Օրս էլ կորաւ, թի՛ւ...

ՄԻՀՐԱՆ.—Մուգա, ինչո՞ւ ես այդպէս անհանդիստ լինում. աղաչում եմ, բաց թեքրդ, առ ինձ, տա՛ր Պառնաս:

ՄԻՄՄԻ.—Տա՛ր ինձ... հեշտ է ասելը, իսկ տոմսակի փող ճրտեղից գտնենք:

ՄԻՀՐԱՆ.—Մուգա, մենք կըթռչենք եթերքի մէջ:

ՄԻՄՄԻ.—Ոչ, ես սիրում եմ ճանապարհորդել երկաթուղիով: Երգվել եմ երբէք օդապարիկով չճամպորդել:

ԶԱՐՈՒ (եկաւ).—Միհրան, մի բոպէ երեխային օրօրիր... թէ չէ կօտէսներս այրվեցին: (Գնաց):

ՄԻՄՄԻ.—Գնա օրօրիր փոքրիկին. նա խեղճ է, լաց կըլինի. չէ՞ որ, ոչ բարով, հայր ես: Ֆու՛ւ:

ՄԻՀՐԱՆ.—Բայց...

ՄԻՄՄԻ.—Էլ ի՞նչ բայց: Եթէ դու քո զաւակին ծնողի սիրով չես սիրում, ինչպէ՞ս կարող ես սիրել ինձ:

ՄիշրԱն.—Դու միամիտ կաց, մուգա. կինս ծուլութիւն է անում. նա պէտք է կաթ տայ երեսխային... ես ախտեղ ի՞նչ գործ ունեմ:

ՄիՄՄի.—Լռիր... լսել և տանել չեմ կարող: Ես էլ եմ զաւակ ունեցել, և քեզ նման նրա անսիրտ հայրն էլ քցեց գլխիս ու փախաւ:

ՄիշրԱն.—Դժ... զաւակ...

ՄիՄՄի.—Այո... երբ առաջին անգամ ես խաբվեցի, իմ յիմար սիրոյ պտուղը մի գեղեցիկ երեխայ էր. բայց նա արդէն մեռել է: Բեր ինձ մօտ քո զաւակը: Բեր տեսնեմ. ես երեխայ շատ եմ սիրում:

ՄիշրԱն.—Բայց դու ինքդ հէնց մի մանուկ ես, իմ հոգի:

ԶԱՐՈՒ (եկալ).—Այնքան արիւր կօտէտներս էլ այրվեցին: Քանի միտս է, չմոռանամ ասելը: Վաղն առաւօտ անպատճառ թէյ ու շաքար գնիր: Լսում եմ:

ՄիշրԱն.—Գնա, լաւ:

ԶԱՐՈՒ.—Դու գնում ես էստեղ-էնտեղ ես մնում... ես հօ չեմ կարող առանց թէյի մնալ: Հնա, չմոռանամ. շաքարը կտրտած լինի. մաշինի չլինի, նա ճարպի համ է տալիս: Հացը բերել ես: Զէ: Դէ գնա էլի: Ի՞նչ ես ապշել: (Գնաց):

ՄիշրԱն.—Մուգա, դու նրա ասածներին աւանջ մի դնիլ. նա մի քիչ ցնորված է:

ՄիՄՄի.—Ընդհակառակը, ես նկատում եմ, որ նա շատ լաւ տանտիկին է: Ես տնտես կա-

նանց շատ կը սիրում. նրանք լաւ ճաշակ են ունենում: Հանգուցեալ իմ մայրը կաղամբի երեկի կարկանդակներ կը շինէր: Քո կինն էլ գիտէ: Եւ ի՞նչ տեսօք կին է նա. նա դեռ բոլորովին նորատի է. նա ինձնից շատ գեղեցիկ է: միթէ ինձ բերել ես նրա մօտ ծաղրելու:

ՄիշրԱն.—Հնա, հնա, հնա... Մուգն, մուգն, դու բոլորովին ինձ խենթի տեղ ես դնում:

ԶԱՐՈՒ (եկալ).—Միհրան, ձայն չհանես. տանտէրը եկել է տան վարձի համար. ես նրան ասացի դու տանը չես: Լսում եմ, քնած. հնազաս, ինձ նրա մօտ սուտ դուրս չբերես: (Գնաց):

ՄիՄՄի.—Այդ ի՞նչ է, դու նոյն իսկ տան վարձի փող էլ չունես: Ապա ինձ ի՞նչ մտքով ես բերել, դու կարծում ես՝ ես այնքան կը ստորանամ, որ ձրի թրև կը գամ սրա—նրա մօտ:

ՄիշրԱն.—Բայց ես քեզ կը ծօնեմ իմ քնարը, ես քո անունին կը յօրինեմ մի երգ, մի երգ մաքուր և սրբազան, որը դու ինձ կը ներշնչես:

ՄիՄՄի.—Շատ հարկաւորա է: Դու պէտք է երգ յօրինես, երբ ես քաղցած եմ: Տո՛ւր ինձ մի քիչ փող, և ես կը գնամ այստեղից:

ՄիշրԱն.—Բայց, մուգա, դու փողը ի՞նչ ես անում:

ՄիՄՄի.—Ի՞նչ պիտի անեմ. այ նայիր, կօշիկներիս կրունկները ծովել են:

ՄիշրԱն.—Բայց դու մուգան և դու կօշիկներ:

ՄԻՄՄԻ.—Այո, քեզ համար հեշտ է. դու տանը կուշտ նստած ես, իսկ ես ամբողջ օրերով բուլվարները և խանութների առաջներն եմ հափ-
չփում... հեշտ ես կարծում... Տոբը ինձ փող:

ՄԻՀՐԱՆ.—Մուգա, ես քեզ չեմ հասկանում:

ՄԻՄՄԻ.—Ունե՞ս գոնէ մի քաղցր խմիչք:

ՄԻՀՐԱՆ.—Ի՞նչ խմիչք:

ՄԻՄՄԻ.—Այնպէս, կաղդուրվելու համար, շարտրեօզ, արբիկօտին, կիրասօ, բէնդիկօտին:

ՄԻՀՐԱՆ.—Հաւատացիր, մուգա, ես ինքս կեանքումս դրանցից խմած չկամ:

ՄԻՄՄԻ.—Դէ գոնէ մի բաժակ գարեջուր, լիմօնադ...

ՄԻՀՐԱՆ.—Չկայ, Աստուած վկայ:

ՄԻՄՄԻ.—Հ'բմ... գուցէ ձեզնում ջուր է՞լ չկայ:

ՄԻՀՐԱՆ.—Ձոբ, իսկոյն: (Գնաց աջ):

ՄԻՄՄԻ.—Մի աչքի ընկնող բան էլ չկայ, որ մարդ թոցնի: (Սեղանի արկղից մի բան գրպանեց):

ՄԻՀՐԱՆ (բերաւ մի բաժակ ջուր):—Խմի՛ր, մուգա... Այդ ի՞նչու ես շփոթված:

ՄԻՄՄԻ.—Ոչինչ... (Փորձեց խմել): Ա՜... (Պա-
յուսակից հանեց թաշկինակ):

ՄԻՀՐԱՆ.—Ի՞նչ է:

ՄԻՄՄԻ.—Քացախ... ա... քացախ...

ՄԻՀՐԱՆ.—Քացախ... անկարելի է... (Փորձեց).
Ֆոռ, իսկ որ քացախ: Ներիր, մուգա, ներիր ինձ...
(Նստեցրեց ծնկանը):

ՉԱՐՈՒ (եկաւ):—Ո՞վ է վերցրել կօտէտիս քացախը: Սա հիվ է...

ՄԻՀՐԱՆ (եկաւ ոտքի):—Հանգստացիր, Չա-
րու... սա իմ մուգան է...

ՉԱՐՈՒ.—Սա... այս լիբր-անամօթը մուգա... Ախ, անամօթ, դու այդպիսի ամուսին ես եղել... դու քեզ մօտ ես բերել այս լրբին...

ՄԻՀՐԱՆ.—Չարու, Չարուհի... Աստուած սիրես, ուշքի եկ... դու կանգնած ես աստուածութեան առաջ...

ՉԱՐՈՒ.—Չայնդ կտրիր, անամօթ: (Միմսին բարձր): Դոբրս այստեղից, անգգամ, դոբրս, թէ չէ՝ այս բոպէիս կըյայտնեմ ոստիկանութեան:

ՄԻՄՄԻ.—Բայց ես ի՞նչ մեղ ունեմ... երբ նա ինքն է ինձ ներս կանչել:

ՉԱՐՈՒ.—Իսկ դու ինքդ քոռացե՞լ ես, չե՞ս տեսնում նա կին ունի, երեխայի տէր է... դու նրա ինչիցն ես խաբվել:

ՄԻՀՐԱՆ.—Չարու, Չարու... աղաչում եմ... նա քեզանից ծածկում է, որ իմ մուգան է...

ՉԱՐՈՒ.—Չայնդ կտրիր, անգգամ: Սրա հա-
մար էիր մեղ փախցնում, թէ մուգաս գալու է, մուգաս գալու է: (Միմսին): Դոբրս այստեղից, լիբր (մի բան փնտրելով), դոբրս, թէ չէ՝ այս բո-
պէիս գլուխդ կըջարդեմ:

ՄԻՀՐԱՆ.—Մուգա, մուգա, մի վախիլ, սի-
րելիս. ես այստեղ եմ, ես չեմ թողնիլ... (Կնռնը):

Այս դու, գոհիկ, քաղկենի կին... ինչպէս ես համարձակվում...

ԶԱՐՈՒ (Միմիին).— Հեռացիր այստեղից, թէ չէ՝ այս բոպէիս մազերդ կը փետեմ, շորերդ կը պատռեմ...

ՄԻՄԻ (վախենալով փորձում է սպառնալիք տալ). — Շատ էլ ձէններդ մի չափ քցէք. ձեզնից վախեցող չկայ: Զկարծէք թէ ես բոլորովին էլ անօգնակա՞ն եմ: (Լսկեց երեսայի լաց):

ՄԻՀՐԱՆ.— Աստծոյ սիրոյն, մուգա, խաղաղվիր: Զարու, խելքդ գլխիդ հաւաքիր, գնա՛ երեսին օրօրիր:

ԶԱՐՈՒ.— Գնա՛ ինքդ, էլ համբերութիւնս հատաւ: Էս բոպէիս ես ցոյց կը տամ ձեզ, թէ ինչ խայտառակութիւն կը բերեմ ձեր գլխին: (Պատուհանից): Դռնապան... գիշերապան, գիւնդընէր... ոստիկաններ... այստեղ... այստեղ... անառակութիւն... (Բռնկեց մարդու հետ: Միմիին ուզում է փախչել):

ՄԻՀՐԱՆ.— Հա՛, հա՛, հա՛... դու գժվել ես, Զարու, Աստուած վկայ, գժվել. դու չի՞ս տեսնում, որ նա մուգա է... Լռիր: (Պատուհանի մէջ բռնեց կնոջ բերանը):

ՏԵՍԻՒ 4.

ՄԻՀՐԱՆ, ՄԻՄԻ, ԶԱՐՈՒ և ՍՈՒՐԷՆ

ՍՈՒՐԷՆ (այդ դիրքում մտաւ միջի դռնով և բռնեց Միմիին թևից, ծածուկ). — Միմի, դու այստեղ

ի՞նչ ես անում, ինչպէս ես այստեղ ընկել. իմ պատուհանը միւսն է...

ՄԻՄԻ.— Այ, ես սխալված եմ... Նա ինձ ուղում է ծեծել, բռնել տալ...

ՍՈՒՐԷՆ.— Իսկ ես պատուհանս քաց՝ քեզ եմ սպասում:

ՄԻՄԻ.— Այ, ազատիր ինձ, ասա, որ ես քո նշանածն եմ...

ԶԱՐՈՒ.— Ահ, Սուրէ՛ն, դու եկա՛ր, եղբայր: Տես այստեղ ինչ անառակութիւն է, տես ո՞ւմ է ներս թողել... (Ապտակեց Միմիին): Ա՛ն քեզ, անամօթ, ա՛ն քեզ: (Ուզում է շարունակել):

ՍՈՒՐԷՆ (բռնեց Զարուին). — Ի՞նչ ես անում, թշուառական:

ՄԻՄԻ.— Ահ... ան... (Իսկոյն բեղիկիւլից հանեց փողին, բամբակով քսեց երեսին) թաց ձեռքով... իմ երեսին... (Ուզում է կռել Զարուի հետ):

ՍՈՒՐԷՆ (չի թողնում և զրկում է Միմիին). — Խաղաղվիր...

ՄԻՀՐԱՆ.— Մուգա, մուգա, խելքի եկ, ինչե՛ր ես անում: Տես ում գիրկն ես մտել...

ՄԻՄԻ.— Բայց ես նրանն եմ... հասկանո՞ւմ ես... Նա իմ...

ՄԻՀՐԱՆ.— Ա՛... դու ինձ դաւաճանում ես, Մուգա... սպասիր...

ՍՈՒՐԷՆ.— Ի՞նչ մուգա, յիմա՛ր... քեզ ասում են Միմիին իմ նշանածն է:

ԶԱՐՈՒ.—Հըմ...ըմ... (կնիկսէն) իմ եղբօր
նշանածը...

ՄԻՄՄԻ (նոյն նրա առաջ):—Իմ պատուելիտալս...

ՍՈՒՐԷՆ (թեանցուկ տարաւ Միմիին միջի դռնով):

ԶԱՐՈՒ (կնիկսէնէնքով Միմիին ճամպեց և գնաց
միջի դռնով):

ՄԻՀՐԱՆ (բարձր լացով):—Հմ, հմ, հմ... ո՛հ, ո՛հ,
այդ սնկարելի է: (Բռնելով գլուխը նստեց): Թո՛ւմա,
փախմա իմ մուղան. նա եկել էր ինձ ներշնչե-
լու... դարձեալ նրանք եկան խեցին, թռեցրին
նրան... ո՛ւ ո՛ւ... (Քնեց):

ԶԱՐՈՒ (մէջտեղի դռնով եկաւ):—Միհրան, դու
քնե՞լ ես. զարթո՛ր, սիրելիս: (Զարթեցրեց նրան):

ՄԻՀՐԱՆ.—Հըմ... ո՛ւր թռաւ նա... ո՛ւր
գնաց...

ԶԱՐՈՒ.—Ո՞վ, իմ սիրելի:

ՄԻՀՐԱՆ.—Սա ո՛վ է պատուհանը բաց թո-
ղել... Տրորի՛ր մէջքս...

ԶԱՐՈՒ.—Դու մըսել ես, սիրելիս... (Տրո-
րում է նրա մէջքը մինչ վարագոյր):

ՄԻՀՐԱՆ.—Ա՛յ, ա՛յ, ա՛յ... ինչ երանգ տեսայ...

305-

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0326006

ԳԻՆԵ Լ 20 ԿՈՊԵԿ

Վաճառվում են հեղինակի

Մարվող ձրագներ պիէս 3 գործ.	.	.	.	50 կ.
Մկիձի հաւսանիք	"	1	" II տպ.	20 "
Նաճրի ճանախ	"	1	" I "	20 "
Նոյն	"	1	" II "	10 "
Խերագար Մինաս	"	1	" .	20 "
Անկոչ երբ	"	1	" .	20 "
Գիւղի վարձապետ	"	2	" .	30 "
Պօէսի երազը	"	1	" .	20 "

Մամուլի տակ են

Էփապրօպրիացիա պիէս 1 գործ.

Նճանվածներ " 3 "

Պահեստը Թիֆլիս՝ «Գուտաեհերերգ» և «Կենտրոնա-
կան», Բազում՝ «Սօսրուզնիկ» գրավաճառանոցնե-
րում:

Հեղինակի հասցեն՝

Нахичевань н/Д. А. Абеляну.